

- значне зuboжіння та високий ризик померти від голоду в себе на батьківщині;
- соціальна несправедливість, яка панує в східних країнах;
- бажання отримати гідну освіту, яку можна здобути в країнах Європи;
- природні катаклізми, що загрожують здоров'ю та життю і які спостерігаються на території багатьох східних країн;
- висока ймовірність опинитися в епіцентрі воєнних дій. [1]

Остання причина є найбільш актуальною сьогодні, адже на Близькому Сході постійно виникають нові збройні заворушення, внаслідок чого страждають тисячі людей, в основному мирне населення. Це є свідченням того, що мешканці східних територій вирішують долати значну відстань не від хорошого життя, а, навпаки, з великим бажанням зберегти життя своє і своїх близьких [3].

Отже, міграційні тенденції біженців та мігрантів на сучасному етапі розвитку суспільства є невтішними для Європейського Союзу. Все більше біженців перетинає європейські кордони у пошуках кращого життя, це загрожує стабільності та безпеці європейських країн та спричинило кризові явища в європейському середовищі. Наслідки сучасної міграційної кризи Європейського Союзу можуть бути досить непередбачуваними. В найближчій перспективі проблема інтеграції мігрантів в суспільне життя Європи стане однією із найскладніших для регулювання. Практика останніх років вказує на те, що багато вихідців із Близького Сходу та Африки під впливом релігійного фундаменталізму створюють загрозу європейській безпеці всередині ЄС.

Список використаних джерел

1. Біженці в Європі : стан проблеми, загрози, шляхи вирішення. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://migraciya.com.ua/news/>.
2. Кермач Р. Проблема біженців в ЄС : довгострокові наслідки нового виклику / Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dif.org.ua/article/problema-bizhentsivv-esdovgostrokovi-naslidki-novogo-vikliku>.
3. Луцишин Г. Міграційна криза в ЄС : проблема безпеки зовнішніх кордонів та загострення міжетнічних. *Humanitarian vision*. 2015. Vol. 1. Num. 2. С. 41-46.
4. Міграційна криза загрожує розколом Євросоюзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/nation/1401504-migracijna-krizazagrozhuerozokolom-evrosoyuzu>.

Прокопчук В.

студент III курсу

факультету міжнародних відносин

Східноєвропейського національного

університету імені Лесі Українки

Науковий керівник: к.е.н, доцент кафедри

міжнародних відносин регіональних

студій факультету міжнародних

відносин СНУ ім. Лесі Українки

Романюк Н.І.

НАСЛІДКИ ЗАПУСКУ ПІВНІЧНОГО ПОТОКУ-2 ДЛЯ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄВРОПИ

Тема будівництва та можливого запуску Північного потоку-2 є надзвичайно актуальною для України та країн Європи, оскільки вона пов'язана з енергетичною безпекою цих країн. Нині триває боротьба між двома сторонами: Росією, Німеччиною, Австрією та Нідерландами, з одного боку, яким вигідно будівництво та Україною, США та Польщею, з іншого боку, які ведуть запеклу боротьбу проти завершення будівництва та запуску цього газопроводу.

В умовах гібридної війни проти України, РФ використовує усі можливі засоби політичного та економічного тиску на нашу державу, маючи від цього колосальні збитки. Незважаючи на п'ятирічне продовження контракту про транзит газу між Україною та Росією, над Україною нависла небезпека втрати значних вкладень у бюджет від транспортування російського газу до країн Європи та виникнення енергетичних кризових ситуацій, які стануть загрозою енергетичній безпеці нашої держави.

Північний потік-2 – це магістральний газопровід з Росії, через Балтійське море, до країн ЄС, який має постачати газ до Європи в обхід України (Рис. 1). Він готовий уже на понад 90 %.[2]

Будівництво і запуск газопроводу «Північний потік-2» викликає безліч суперечок і розбіжностей між країнами Європи. Він принесе певну користь Німеччині: забезпечить збільшення потоку транзитного газу і послужить додатковим маршрутом поставок в тому випадку, якщо з якихось причин інші маршрути стануть недоступними. Однак з появою «Північного потоку-2» об'єми транзиту газу, що йдуть через Україну до Європи значно скоротяться.

Коли запрацюють газопроводи «Північний потік-2» і «Турецький потік», 205,9 млрд. м³ російського газу будуть щорічно поставлятися в Європу, обходячи Україну. У цій ситуації значно програють Україна і Польща: відбудеться падіння їхніх доходів від транзиту газу, послабляться позиції цих країн на переговорах з Газпромом і зросте геополітичний вплив Росії на них. Наприклад, з урахуванням запуску нового газопроводу і припиненням нинішньої угоди між РФ і Україною про транзит газу до Європи з 2025 р., Україна недораховуватиметься 2-3 млрд. дол. США щорічно[1], що з урахуванням ВВП України на 2019 р. за даними МВФ [3], яке складало 134,89 млрд дол. США, зменшить ВВП України на 1,5-2,22 %.

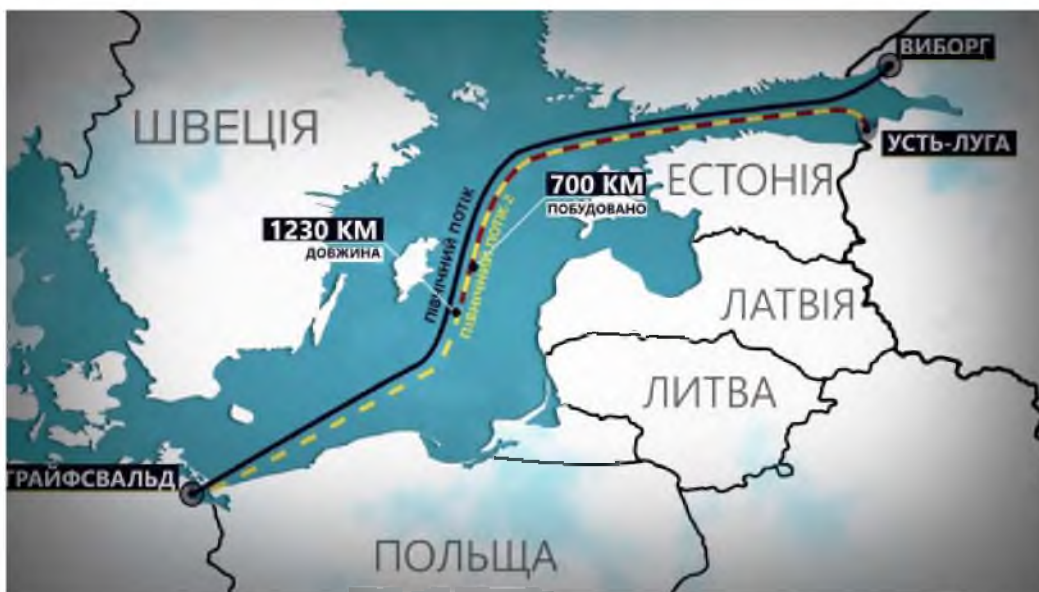

Рис. 1. Газопровід «Північний потік»

Щоб проаналізувати вплив «Північного потоку-2» на енергетичну безпеку країн Європи та України, ми розглянемо два сценарії: базовий варіант та ідентичний сценарій, але без «Північного потоку-2». На підставі прогнозів, зроблених в рамках New Policies Scenario Міжнародного енергетичного агентства, з 2018 по 2040 рр. європейський попит на природний газ зменшиться на 15 %. За цей же період часу обсяги видобутку природного газу в Європі впадуть на 40 % від рівня 2018 р., а рівень видобутку в Норвегії впаде на 55 % від рівня 2018 р. В рамках базового сценарію пропускна потужність «Північного потоку-2» складе 55 млрд м³ газу в рік,

«Турецького потоку» – 31,5 млрд. м3 газу в рік, а Трансадріатичного газопроводу – 10 млрд. м3 газу в рік [5].

Наведені прогнози стверджують, що існує загроза енергетичній та економічній безпеці України й Польщі при першому варіанті розвитку подій, натомість дотримання другого сценарію буде вигідним у фінансовому плані для усіх сторін.

Тому Євросоюз має намір зберегти за Україною статус транзитної держави для російського газу, проте українська ГТС потребує модернізації. Між тим Газпром прагне мінімізувати потік газу, що йтиме транзитом через Україну. Таким чином, ми припускаємо, що в рамках базового сценарію транзитних потоків російського газу через Україну бути не повинно. Можливо, це занадто серйозне обмеження, але якщо це обмеження зняти, розрахунки для 2030 р. показують, що обсяги транзиту газу через Україну істотно не збільшаться. Тим не менше, цей транзит газу знадобиться у випадку сильних холодів, зниження імпорту СПГ (скрапленого природного газу) в Європу або перебоях у роботі інших газопроводів.

Коли «Північний потік-2» запрацює, зміняться також і потоки газу з Норвегії. Російський газопровід дозволить зменшити зростання обсягів імпорту СПГ в Європу. Коли цей газопровід стане до ладу, норвезький газ буде поставлятися вже не до Німеччини, а на північний захід Європи, де він витіснить СПГ. Через введення в експлуатацію «Північного потоку-2» до 2030 р. загальний обсяг імпорту СПГ до Європи скоротиться на 30 млрд. м3, а це досить суттєва цифра.

Загалом «Північний потік-2» значно вплине на газові потоки в Європі. Німеччина буде відігравати більш значущу роль як транзитна держава для російського газу, а обсяг транзиту газу через Україну і Польщу в майбутньому істотно скоротиться. Однак транзит газу через Україну буде потрібен у випадку сильних холодів, скорочення імпорту СПГ в Європу і збоїв у роботі інших трубопроводів. «Північний потік-2» також зменшить швидкість росту імпорту СПГ в Європу.

Ряд європейських країн (Німеччина, Австрія, Нідерланди) заявляють про те, що «Північний потік-2» необхідний для забезпечення європейської енергетичної безпеки. Ми з цим не погоджуємося, оскільки в розпорядженні Євросоюзу є достатньо трубопроводів і терміналів СПГ, щоб імпортувати весь необхідний йому газ, не використовуючи «Північний потік-2» [4].

Запуск «Північного потоку-2» спричинить ряд проблем як для країн Європи так і України, а саме:

- розширення геостратегічного впливу Росії на Європу шляхом домінування на енергетичному ринку;
- збільшить європейську залежність від Росії;
- створить загрози енергетичній безпеці Європи;
- перешкоджатиме неросійським компаніям експортувати зріджений газ до країн Євросоюзу;
- послабить геополітичне становище України;
- ставить під загрозу енергетичну безпеку України;
- спричинить спад економіки України;
- створить можливість кризових ситуацій в енергетиці України;
- збільшить ціну газу для України та інших країн, так як продаватиметься за цінами Німеччини.

Отже, «Північний потік-2» є реальною загрозою для економіки та енергетичної безпеки України та країн Європи. Окрім цього він посилить вплив РФ у Європі зробиць залежність країн Європи від Росії ще більшою. Цей газопровід також послабить геополітичне становища України в Європі і створить загрози для економічної та енергетичної безпеки нашої держави. Тому Україна та країни Європи повинні бути підготовленими до цих викликів в майбутньому і докласти максимум зусиль для консолідації своїх дій у забезпеченні власної енергетичної безпеки.

Список використаних джерел

1. За транзит газу Україна отримуватиме 2-3 мільярди доларів щорічно – міністр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/12/31/655457/>
2. Скільки Україна втратить, якщо «Північний потік-2» таки добудують: сума. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://24tv.ua/skilki_ukrayina_vtratit_yakshho_pivnichniy_potik_2_taki_dobuduyut_suma_n1337230
3. International Monetary Fund. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imf.org/external/index.htm>
4. What Nord Stream 2 means for Europe. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/what-nord-stream-2-means-for-europe/>
5. World Energy Outlook. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iea.org/topics/world-energy-outlook>

Романцов Д.

*студент 3-го курсу
факультету міжнародних відносин
Східноєвропейського національного
університету ім. Лесі Українки
Науковий керівник: к.політ. н., доцент
кафедри міжнародних відносин і
регіональних студій
Східноєвропейського національного
університету ім. Лесі Українки
Вознюк Є.В.*

О.Г. ЛУКАШЕНКО – ЧИ ВИЛІКОВНИЙ ЦЕЙ ВІРУС ДЛЯ БІЛОРУСІ?

Що ж саме відбувається в Білорусі, чи був правий Лукашенко, який відмовився помічати коронавірус, бо у нього в серпні починається президентська компанія, а Кремль хоче зробити Білорусь економічним банкрутом як покарання за відмову приєднатись і чи готовий Лукашенко пожертвувати власною країною заради збереження своєї влади – це нагальні питання політичного олімпу пострадянських країн. Всі політичні коливання надзвичайно точно окреслюють справжні наміри Батьки, та вказують на те хто ж він є насправді. Єдиний шанс Білорусі на світле майбутнє чи все ж пострадянський диктатор, до якого вже звикся увесь світ.

Білоруське зовнішньополітичне відомство позбавило акредитації знімальну групу російського Першого каналу за репортажі про поширення в країні смертельного коронавірусу. Журналісти Першого каналу – а його програми можуть дивитися не тільки піддані Володимира Путіна, а й піддані Олександра Лукашенка – розповіли глядачам про наслідки відсутності обмежень під час великодніх свят і «республіканського суботника», спалах хвороби в невеликому містечку Стовпці під Мінськом і інших сумних реалій життя в країні, жителі якої стали заручниками дурості і байдужості старіючого совкового диктатора, який демонстративно нехтує будь яким карантинними мірами в країні. І попередили, що це може бути тільки початком кошмару: якщо не буде обмежувальних заходів, білоруська система охорони здоров'я просто не витримає напливу хворих [1].

У журналістів Першого каналу за великим рахунком просто немає вибору. Вони змушені говорити правду про ситуацію з коронавірусом просто тому, що якщо почати хвалити Лукашенка і приховувати факти загострення епідемії, це поставить під сумнів заходи, які приймаються владною верхівкою в Росії. Більше того, можна припустити що Олександр Лукашенко обрав таку стратегію (не) боротьби з коронавірусом саме для того, щоб поставити ці всі заходи під сумнів. Щоб показати: в той час як «великий і жакхливий» Володимир Путін самоізолювався в ново-